

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Saira Shah
THE MOUSE-PROOF KITCHEN

Copyright © Saira Shah 2013

Translation Copyright © 2015 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-01338-2

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

SAIRA ŠAH

*Stvorena
za ljubav*

Preveo Srđan Krstić

Beograd, 2015.

*Mojoj majci, za moj život,
Skotu, za moju sreću,
I Ejlsi, za lekcije iz ljubavi,
Posvećujem ovu knjigu.*

Decembar

Bolovi dolaze i prolaze. Jašem na njihovim talasima. Uopšte ne liče na orgazmične grčeve kako ih opisuje moja nju ejdž instruktorka bezbolnog porođaja, ali nisu ni izdaleka kao bajke koje priča moja majka o stidnim kostima koje od bolova pucaju nadvoje i o ženama koje gube zdravu pamet u agoniji bola.

Udišem duboko gas i vazduh i žudim da vidim Tobajasovo lice, puno nestašnog šarma, koje kao da neprestano poziva čitav svet da s njim podeli neku skrivenu tajnu. Kada ga je moja majka prvi put videla, rekla mu je da izgleda kao prijateljski raspoložen konj. To je poređenje koje on baš i ne voli, ali ja ga obožavam.

I evo ga konačno, njegove tamne kovrdže u većem su neredu nego obično, a tipično za njega, kasni i na rođenje sopstvenog deteta. Njegov unezvereni pogled je, u to sam sigurna, posledica sinoćnje lude pijane večeri negde izvan grada. Tobajas inače ne spada u ljude koji mnogo brinu.

Nisam mogla čudom da se načudim što sam istog trenutka kada sam ga ugledala kako se bacaka na podijumu za igru shvatila da će to biti moj idealni životni saputnik i otac moga deteta. U tom času se oglasila i babica: izgubili su se detetovi otkucaji srca. Iznenada je soba bila ispunjena svetlošću. Ljudi u plavim bolničkim uniformama i s maskama na licima uleteli su unutra, a Tobajas, neobrijan i znojav, plakao je i govorio: „Da, da, uradite sve što treba, samo neka njih dvoje budu u redu“, i meni su dali epidural, a onda sam imala hitan carski rez.

Doneli su i neki paravan, a ja sam osetila silna pomeranja i čudna preturanja unutar sebe kao da mi neko po stomaku razmešta stari nameštaj. Lebdele sam negde iza svesti, pa se vraćala u svesno stanje. A lekovi – prirodni

lekovi koje sam uzela za prirodan porođaj i ovi jaki, omamljujući, koji su mi dali lekari – mora da su tek zajedno bili prava kombinacija, jer sam posle devet meseci opsesivne uzrujanosti konačno dostigla smirenost i bila u potpunom zenu.

Još povlačenja.

Neko viče: „Devojčica je!“

Čuje se i snažan plač: moje dete je tu; ona je iza paravana. Oni neće da me puste da je vidim. Sekunde postaju kao sati. Gorim od želje da je samo vidim.

Konačno, konačno mi je i donose.

Ima krupne, sive oči, jedno je nešto manje od drugog. Imam sekundu da razmislim i shvatim: nije baš neka lepotica. Onda se u meni okreće neki prekidač i ispred mene se pojavljuje najlepše moguće lice na svetu, pomalo nahereno, doduše zbog dva nejednaka siva oka. Tobajas se pojavljuje pored mene, nekontrolisano rida od sreće, ponosa i ljubavi.

To je savršen trenutak. Jedan od onih retkih trenutaka kada ne biste želeli da budete bilo gde drugde, niti da radite bilo što drugo, kada se prošlost i budućnost istope i kada postoji samo sadašnjost.

Izgurali su me iz sale za porođaje na pokretnom krevetu, sve s bebom koja je bila pored mene, i ja nešto razmišljam: ovo je tek početak. Ona je sada moja, zauvek, da je imam, držim i čuvam. Imaćemo čitave svoje živote pred sobom da se dobro upoznamo. Osetila sam kako me ljubav preplavljuje kao što to nisam osetila nikada ranije, a ta ljubav se proširila na bebu, na Tobajasa i zračila je odatle, dovoljno velika i jaka da osvetli čitav svet.

I ranije sam imala prilike da vidim novorođenčad i svako od njih je drhturilo, kao da ima strahopoštovanja prema silnom sjaju ovoga sveta i dužini puta koje je prešlo da bi stiglo ovamo. Moj sopstveni putnik kroz svemir bio je savršeno miran.

Onda je naglo počela da se trza. Krajičkom oka uhvatila sam kako joj se pomera šaka stisnuta u pesnicu. Tobajas viče: „Dete ima napad!“

U trenutku me hvata primitivan, instinktivan strah: O, ne, gotovo je s ovom bebom. Naš normalan život se završio.

Još jednom sve liči na neku scenu iz bolničke sapunice, kada doktori s maskama na licima upadaju unutra.

Ako hoćeš da se neke stvari dogode, jednostavno moraš da ih isplaniraš. Bar ja to znam: ja sam šef kuhinje. Da bi, na primer, napravio bešamel sos,

potrebni su ti pravi sastojci u pravim srazmerama i to u pravo vreme. Merenje, planiranje vremena, pažnja. A to su sve stvari u kojima sam ja dobra. Tobajas ovo nikako ne shvata. On je muzičar koji komponuje muziku za dokumentarne filmove na televiziji i za kratke filmove. Retko kada ustaje pre podneva, a novine, odeću i sve ostalo đubre koje napravi redovno ostavlja za sobom gde god stigne. Hronično i nepopravljivo uvek kasni. Kaže da želi da bude otvoren prema sudbini i to naziva kreativnošću. I ja sam kreativna. Ali, kada je reč o sosu, ne možeš da budeš aljkav. Jednostavno, ne ide tako.

Otkad smo odlučili da pokušamo da imamo bebu, planirala sam svaki, i najmanji detalj.

Znam:

Da će se naša devojčica zvati Freja (lepo, starinsko ime s blagim nju ejdž prizvukom: nordijska boginja ljubavi i rađanja), iako Tobajas kaže da ću to da uradim samo preko njega mrtvog.

Da će naše dete imati široka ramena i lepe, duge noge kao on, a ravnu svetlosmeđu kosu i krupne, ozbiljne oči, kao ja.

Da će imati njegovu urođenu veselost i moj smisao za organizaciju.

Da ćemo, čim izađemo iz ove bolnice, prodati sve što imamo i preseliti se na jug Francuske.

I tako, dok ležim ovde, u morfijumskoj izmaglici, zabrađeni lekari koji vode i sklanjaju bebu i Tobajasa od mene uopšte me ne uzbuđuju. Moji planovi su postavljeni. Sve će biti dobro.

U južnoj Francuskoj sunce puno lepote sijaće na nas. Ljudi će biti prijateljski raspoloženi, naša ćerka će porasti i govoriće dva jezika, prefinjena, graciozna, daleko od svih pedofila. Neće joj biti potrebni poslednji modeli *najki* trenerke; neće jesti brzu hranu.

Mogu da vidim kuću koju ćemo kupiti: koliba u Provansi s ružama i slezom ispred vrata, polje lavande prošarano pokojim drvetom masline, tamnoplava boja mora koje se negde u daljini spaja s azurnim nebom. Lebdim iznad tog mora, tog polja i te kuće i lebdim sve dalje i dalje, gde Tobajas, beba i ja živimo savršenim životom.

Rano sam se probudila.

Hoću da budem sa mojom bebom.

Ne mogu da odredim da li me je morfijum skroz pustio. I dalje sam malaksala, vrti mi se u glavi i konfuzna sam, ali sam i u velikim bolovima.

Ulažem veliki napor da shvatim gde se nalazim: u maloj, privatnoj sobi koju bolnica čuva za ono što oni zovu specijalnim slučajevima. Pored mene neko hrče iz sve snage, podsetivši me tako da je Tobajasu bilo dozvoljeno da ostane ovde i da spava na pomoćnom krevetu. Na stočiću pored mene počinje da zvoni mobilni telefon. Pružam ruku i odbijam poziv. Nekoliko sekundi kasnije telefon oglasi da je stigla poruka: *veeesti?* Moja najbolja prijateljica, Marta. Arhitekta. Sama. Suviše zaposlena da bi mogla da napiše više od jedne reči. Nemam predstavu šta bih mogla da joj kažem. Sklanjam telefon.

Dolazi sestra da mi izvadi kateter. Nisam ni znala da ga imam; izgledalo mi je kao da sam se negde, pre osam sati, privremeno razvela od sopstvenog tela. Vađenje katetera pakleno boli. Povraćam, ne znam da li zbog katetera ili zbog morfijuma.

„Jeste li u redu?“, pita me medicinska sestra, a ja nemam pojma šta da joj odgovorim, ali moram da ustanem, pa je lažem da mi je dobro i pitam: „Mogu li sada da idem i da vidim moju bebu?“

Naša kćerka bila je u zatamnjenoj sobi punoj mašina koje su u mraku proizvodile tih *tapuupa tapuupa tapuupa* zvuk, i beba veličine šake, koje su bile u providnim inkubatorima pod svetlošću neobične boje. Odmah sam je prepoznala: bila je dvostruko veća od ostalih beba u sobi. Ona je bila u otvorenom, plastičnom odeljku, u fetalnom položaju, sa cevčicom koja je vodila od njenog nosa i s nekom žicom koja joj je bila zalepljena na nogu. Iznad njene glave bio je red monitora koji su pokazivali rad vitalnih organa: otkucaje srca, nivo kiseonika, disanje.

Medicinska sestra objašnjava da je ovo neonatalna jedinica za intenzivnu negu i pokazuje mi kako da podignem bebu ne remeteći žice i cevčice.

Prvi put držim moju bebu. Savršena je: ustašca kao pupoljci, patuljaste uši, čvrsto zatvorene oči. Mogu da prebrojim njene trepavice – četiri na desnom očnom kapku, pet na levom – i pomislite samo na njih kako tajnovito rastu u mojoj materici kao seme biljke pod zemljom.

„Divna je“, kaže lekar. Osećam kako me preplavljuju zadovoljstvo i ponos.

„Ako nemate ništa protiv, majko, sada ću upotrebiti neke specijalne instrumente da bih mogao da pogledam zadnju stranu bebinih očiju.“

Uzima je nežno iz mog naručja i ja je pažljivo gledam, gotovo da me ovako mala upija u sebe dok je pregledaju. Slušam ga dok sa svojim asistentom raspravlja o njoj. Sve što govore je veoma stručno. Izgledalo mi

je kao da su našli mnoge stvari koje su i tražili. Zadovoljna sam zbog njih, zadovoljna sam zbog bebe.

Posle izvesnog vremena on se okreće prema meni. „Ona ima kolobomu u levom oku. Retina tog oka nije se valjano formirala i dužica istog tog oka se takođe nije u potpunosti formirala.“

Gledam u njega s nevericom, zato što sam uverena da svako normalan može jasno da vidi da je ovo detence baš onakvo kakvo treba da bude.

„Vaše dete neće biti slepo“, rekao je. „Možda će biti donekle dalekovido.“

Prekidač u mojoj glavi ponovo se okreće i ja ponovo vidim neproporcionalnu glavu: draga, mala, pomalo ekscentrična devojčica koja s ogromnim naočarima gleda u vas sa školske fotografije na kojoj je čitav njen razred. A onda se to lice opet pretvara u najslade i najbolje lice od svih lica.

„Moraćemo napraviti snimak na magnetnoj rezonanci, da bismo bili potpuno sigurni“, rekao je lekar, „ali izgleda da bi problemi mogli da imaju korena i u mozgu.“

Ali ja ne obraćam mnogo pažnju na ono što mi on govori, zato što, istog časa kada mi on vrati bebu, hormoni sreće i želje da negujem ovo dete nadiru sa svih strana i ispunjavaju me. Oni se ne obaziru mnogo na sve ove grozne reči koje uši čuju i mnogo su moćniji od tih reči.

„Osećam se kao da ću propasti u zemlju“, kaže Tobajas, koji je sve vreme pored mene.

Volela bih kada bi samo mogao da podeli sa mnom ono osećanje sigurnosti da će sve da bude dobro. Smešim mu se. Ali on je samo očajnički uzdahnuo i okrenuo se prema lekarima.

„Imam nekoliko pitanja za vas“, rekao je i značajno me je pogledao. „Pitam se da li bismo mogli da porazgovaramo negde napolju.“

Gledala sam kako se vrata zatvaraju za njima, razmišljajući kako se svi prilično čudno ponašaju. Meni je potrebno samo da držim moju bebu u naručju i odmah znam da je savršena.

Beba otvara oči. Zenica levog oka ima oblik kišne kapi koja je nacrtana crnim mastilom koje se razmazalo. Ne znam nijednu drugu bebu s takvim zenicama. Izgleda mi posebno. Na trenutak veoma ozbiljno gledamo jedna u drugu, a onda se njene okice ponovo zatvaraju.

Pokušavam da je prislonim uz sisu. Ona se polako pokreće i nežno uzima u usta vrh moje bradavice, stavlajući je među usne. Osećam kako nežno vuče, kao zlatna ribica.

„Ona neće uspeti tako da dobije nimalo mleka, majko“, kaže medicinska sestra. „Mora širom otvoriti usta, kao mala ptičica.“

Beba i ja smo na tome zajedno radile. S vremena na vreme usta bi joj se širom otvorila kao u ajkule i ona bi se komično bacala na moju sisu kao Beni Hil. Ali nešto i dalje nije valjalo; ona je nastavila da se uvija i da telom beži od mene, lice joj se punilo besom i besno je stezala male pesnice. Onda bi se njeno milo, toplo telo ponovo privilo uz moje grudi i mene bi ponovo ponele morfijumske izmaglice.

„Pazite, majko, izgleda mi kao da ćete svakog časa zaspati“, kaže sestra. „Možete tako da ispustite bebu.“

„Nisam umorna.“

„Bilo bi ipak bolje da se vi lepo vratite u krevet.“

„Ali zašto bih želela da budem bilo gde drugde osim ovde s njom?“

I zato, evo mene ovde, držim uz sebe bebu u ovoj sobi s treperećim svetlima i inkubatorima i razmišljam: kako je to čudno što nijedna od ovih beba ne plače, kao da su im ove mašine koje se neprestano oglašavaju oduzele glas.

„Kako je protekao porođaj, draga?“ Glas moje majke preko telefona zvuči kao da se ona nalazi negde veoma daleko.

„Nije bilo loše. Carski rez je bio u redu. Beba je...“

„Ja sam se s tobom porađala četrdeset osam sati. U to vreme su radili carski rez samo ako si umirala na stolu.“

„Beba je...“, rekla sam.

„Ne znam uopšte kako sam sve to uspela da podnesem. Mada su ti u to vreme dopuštali da pušiš između kontrakcija.“

Svesna sam mutnog, ali poznatog osećaja nervoze koji je počeo da gmiže prema meni kroz izmaglicu. Moja majka nije nikada uradila niti rekla bilo koju stvar koju majke obično kažu ili urade.

Možda zbog toga što je u svoje vreme spadala među starije trudnice (ja imam trideset osam, a ona šezdeset devet), a kasnije i majke, mi nemamo ništa zajedničko. Ona se udala u dvadesetoj godini i nikada u životu nije ništa radila; ja sam ostavila porodicu po strani da bih imala uspešnu karijeru. Dok su obični smrtnici morali da se prilagode promenama u našem svetu i okruženju, moja majka je tražila da se svi ostali prilagode njoj. Godinama je živela u svojoj, kako ju je sama nazivala, kuli od slonovače, u nekoj vrsti

idiličnog pejzaža iz pedesetih godina dvadesetog veka odakle je – glamurno i bespomoćno – samo izdavala naredbe. Svaka neodgovarajuća istina jednostavno je trpana pod tepih. Tokom četrdeset osam godina njihovog braka, moj sada već mrtvi otac, svetac, uspevao je da je drži na pijedestalu, pokušavajući da se nekako izbori s njenim kapricioznim ponašanjem i zaista se trudeći da nekako ispuni te njene nemoguće zapovedi. Ona je prestala s pušenjem – odjednom i bez komentara – kada je on umro od raka grla pre devet meseci. U svemu ostalom bila je gora nego ikada.

„Majko, imam nešto veoma važno da ti saopštim“, kažem jasno.

„Znam, draga moja, znam. Tobajas me je zvao iz bolnice još dok su te zašivali. Mala devojčica! Kako je to samo divno! Ali iscrpljujuće. U moje vreme bebe su odmah sklanjali od majki u posebnu sobu. To je bilo mnogo, mnogo bolje. Danas, izgleda, insistiraju da deca sve vreme budu uz vas.“

Ponovo pokušavam. „Beba je...“

„Da li i dalje nameravaš da je dovedeš ovde za Božić?“

„Mama, mislim da neću.“

„Možda bih umesto toga mogla ja da dođem kod vas za Božić.“

„Nisam sigurna da je to baš dobra ideja. Mama, stvari povodom bebe...“

„U stvari, kada malo bolje promislim, ipak moram da ostanem ovde.“

U njenom glasu jasno sam mogla da prepoznam da ju je povredilo nešto od onoga što sam rekla, ali sam ponovo izgubila koncentraciju, pa i nisam mnogo marila zbog toga.

„Ne mogu da ostavim onu hranilicu za ptice. Izvini, draga moja, što to baš sada pominjem, ali možeš li da pozoveš one iz udruženja da odnesu svoje ptičice iz moje bašte? Otkad je tvoj otac umro, nikoga više ne mogu da zamolim da ih pozove, a bojim se da će ptičice umreti od gladi.“

Njen glas se kotrljao dok sam ponovo počela da lebdim i da se pitam koliko je od onoga što smatram sopstvenom ličnošću zapravo reakcija na nju. Da li sam ja disciplinovana, taktična, konvencionalna i imam kontrolu nad sobom samo zato što ona sve to nije?

„Doći ću sutra na jedan dan“, čujem je kako kaže, „samo da je vidim nakratko, ništa više. Ne brini – neću smetati. Ostani u bolnici koliko god možeš i lepo se odmori. Nemoj ni prst da podigneš. Neka osoblje uradi sve umesto tebe.“

Vreme na intenzivnoj nezi prolazilo je u izmaglici nežnih zvukova i meke svetlosti monitora koji su neprestano otkucavali. Sve je bilo utišano, kao da smo bili u nekom akvarijumu. Moja beba i ja obmotale smo se jedna oko druge i vreme je teklo.

Medicinska sestra je došla da nam kaže da treba još da sačekamo. Čekali smo na magnetnu rezonancu.

Beba i dalje nije sisala kako treba. Ja još nisam imala mleka, samo malu količinu kolostruma. Uspela sam nekako da iscedim malu, tanku kap tečnosti i to je bilo sve. Delovala je kao kondenzovano mleko.

Stavila sam malo te tečnosti na prst i prislonila sam je na bebine usne. Lice joj je poprimilo izraz epikurejske ekstaze. Ovo je pravo koje je stekla rođenjem, hrana koju bi trebalo da dobija na usta, a ne rastvor glukoze kroz cevčicu u nosu.

Tobajas nije voleo našu sobu. Bio je sve više i više odsutan, nestajući nekud da bi mogao da odgovori na govorne poruke i zabrinute tekstualne poruke koje su sve češće počele da pristižu iz spoljnog sveta. Naši prijatelji su počeli da se pitaju zašto se još nismo pojavili među njima sa zdravom i jedrom bebom.

„Marta ne prestaje da me zove“, kaže on. „Hoćeš li da razgovaraš s njom?“

„Reci joj da ću kasnije da je pozovem.“

Ne želim da razgovaram, čak mi se ne priča ni s Tobajasom. Ali on insistira da ipak odvojimo nešto vremena za sebe, gurajući me u kolicima duž bolničkih hodnika.

Iz otvorenog inkubatora, tri sprata iznad, zove me moja beba.

„Trebalo bi da odemo gore i vidimo kako je“, kažem mu.

„Važi, evo sad ćemo, za minut. Samo da kupim novine.“ Tobajas je majstor u odugovlačenju. Provodi pola veka čekajući sa ženom na kasi.

Beba ponovo zove. *Gde si ti?*

Tobajas me gura hodnikom brzinom lednika koji se eonima spušta niz planinu. Svaki čas zaustavlja kolica da pogleda neki od medicinskih postera na zidu. „Ako vi pušite, puši i vaša beba.“ „Dijabetes ubija, zamolite vašeg lekara da vas još danas ispita.“ Delimično odlepljeni i izbledeli, oni ga svi redom fasciniraju.

Dođi do mene. Potrebna si mi.

Spazio je stočić ukrašen šljokicama na kome su bile ručno napravljene dečje igračke. Na natpisu iznad stola pisalo je: „Prijatelji božićnog bazara

Svete Estele. Molimo vas za donaciju.“ Pored stola su stajale postarije gospođe. Srce mi je potonulo – Tobajas voli stare gospođe i one vole njega.

Uskoro su ga spopale s obe strane. „Vaše dete je na intenzivnoj nezi? O, ne brinite, dragi moj. Ovo je izvrsna bolnica. Kažu da oni imaju najbolje neonatalno odeljenje za intenzivnu negu u zemlji. Ovde šalju decu iz čitave Engleske.“

„Rekao bih da vi ovde prodajete lepe stvari“, kaže Tobajas.

„Radimo i malu, posebnu čebad za bebe s intenzivne nege, takođe. I patikice za one prevremeno rođene. I kapice, naravno. One, znate, ne mogu same da regulišu svoju temperaturu.“

„Da li mislite da bi se našoj bebi više svideo zeka ili tigar?“

Beba je ponovo zvala. Ovoga puta je to bio zaista hitan poziv.

Neću nikoga od njih ovde. Hoću tebe.

„Tobajase, molim te, hajde da pođemo.“

Njegovo lice, inače uvek čisto i otvoreno, sada je bilo skupljeno i stisnuto. „Popio bih kafu. Zar nećeš i ti jednu? Mogli bismo još malo vremena da provedemo zajedno.“

Ali moja beba ima jako gravitaciono polje i ono me sada vuče k njoj. „Ne pije mi se kafa“, kažem. „Mislim da bi trebalo da odemo do nje. Mislim da mogu i sama da odem, samo ako budem polako hodala.“

Tobajas me gleda kao da hoće još nešto da mi kaže. Spušta u moju šaku ispletenog zeku od vune. „Odnesi joj ovo gore. Ja ću doći kasnije.“

Odšepala sam dalje hodnikom. Stajanje ispred lifta bilo je dugotrajna, bolna agonija.

Vrata su se najзад otvorila. Lift je bio pun. Ubacila sam se u ono malo preostalog prostora, pokušavajući da od gomile nekako zaštitim hirurške šavove. Vrata se zatvaraju. Osećam da me beba duž okna lifta vodi ka sebi, u sigurnost.

„Ljudi koji rade na magnetnoj rezonanci imaju slobodan termin, jer su im prethodni pacijenti otkazali snimanje“, kaže mi medicinska sestra. „Možete da obavite snimanje, ako stignete tamo u roku od četrdeset minuta.“

„Požuri, Ana“, kaže Tobajas. „Ako propustimo ovaj termin, nikada nećemo saznati šta nije u redu s njom.“

Ali prvo je bebu trebalo presvući u odeću koja na sebi nema ništa od metala, zato što je magnetna rezonanca samo jedno ogromno magnetno

polje. Onda je tu bilo i petnaest stranica različitih formulara koje je trebalo popuniti. Konačno, sve cevke i monitore trebalo je prebaciti na neka kolica koja su izgledala kao industrijska.

Mlađa medicinska sestra, kojoj je ovo bio prvi dan u bolnici, gura bebu, a Tobajas gura moja kolica. I to veoma brzo. Svaki put kada naiđemo na neku izbočinu, ja jauknem od bola, što je sve podsetnik da sam pre manje od dvadeset četiri sata imala veliku hiruršku intervenciju u predelu abdomena.

U jednom trenutku, dok smo jurili duž beskrajnih hodnika, a pošto smo se već jednom izgubili, posle čega su nas ponovo poslali na pogrešnu stranu, Tobajas kaže: „Nešto razmišljam. Freja bi, naposljetku, zaista moglo da bude dobro ime za nju. Ona *jeste* kao mala boginja, i sve se nadam da je ona trijumf rođenja nad svim ostalim neprilikama.“

I u tom trenutku konačno sam shvatila da je on zaista, zaista zabrinut. Da se nada da će, ako pristane na ime koje sam ja predložila i ako se povuče, nekako umilostiviti bogove i time uticati da na kraju s detetom bude sve u redu.

Mi smo već prevazišli mnoge prepreke da bismo mogli da imamo ovo dete.

Želela sam da je dobijem još prošlog marta. To je značilo da ju je trebalo začeti u junu, tako da sam rezervisala vreme za odmor baš u tom periodu (radila sam tada šest dana nedeljno u vrhunskom restoranu s Mišlenovom zvezdicom *Cri de la Fourchette* na Vest Endu) i planirala sam meni za idilične večere (čorba od posebne vrste rakova sa flašom mersoa) i čekala sam da vidim rezultate.

Ništa.

Nisam tip osobe koja bi se deprimirala zbog prvog lošeg rezultata, tako da sam jednostavno promenila planove. Ali, pre nego što sam se i okrenula, meseci su prolazili, a ništa se nije događalo. Sve dok jednoga dana nisam pukla i zaridala na Tobajasovom ramenu: „Ne želim da umrem kao žena bez dece, a to je, da znaš, sve zbog tebe, jer si se toliko dugo premišljao da li da imamo decu ili ne, i verovatno je moja majka u pravu i sada sam rastešla matericu, jer sam pravila karijeru.“ A Tobajas me je zagrlio i rekao sve prave stvari koje jedan muškarac treba da kaže i mi smo vodili ljubav i, taman kada sam htela da zapadnem u očaj, desilo se čudo.

Život ni zbog toga nije postao nimalo lakši. Moj šef, Nikolas Ševalije, čuveni šef kuhinje, jasno mi je dao do znanja da on uopšte ne veruje da se trudnoća i materinstvo slažu sa četrnaestosatnim radnim danom i to šest dana u nedelji, što je on zahtevao od svojih zaposlenih. Na svu sreću, Tobajas

je imao dosta toga da komponuje, tako da sam uzela otpremninu, izbacila stanare i prodala samački stan koji sam kupila nekoliko godina ranije. To je značilo da sam, posle otplate celokupnog kredita za stan, imala u banci lepu sumu, što je trebalo da posluži kao depozit za palatu u Francuskoj.

Meseci su mi trebali da ubedim Tobajasa da se odrekne svog lagodnog života u Londonu i da se preselimo u Provansu. Što se bude manje sećao ovog traumatičnog procesa, to je bolje. Ali zaista dobra stvar u vezi s komponovanjem jeste to što zaista možeš da komponuješ bilo gde. Što se mene tiče, ja sam studirala na Lekont institutu kulinarskih veština u Eks an Provansu, gde sam bila neka vrsta studentkinje zvezde. Prilično sam uverena da mogu da ubedim Renea Lekonta da me uvrsti u svoje osoblje. Već sam uveliko radila na tome.

U međuvremenu sam obilazila sajtove za prodaju nekretnina i gledala epizode emisije *Lovci na kuće* sve dok nisam potpuno izludela Tobajasa. Uspela sam čak da angažujem i skauta za nekretnine. Ona se zvala Sandrin, i bila je tiha i efikasna. Sve ono što je do sada predložila bilo je neverovatno skupo, ali jednoga dana uskoro, znam, ona će da nađe neku kuću za nas u okviru siromašnog budžeta kojim smo raspolagali.

Dok su Freju skenirali, nas dvoje smo otišli do restorana da pojedemo supu. I dalje nisam imala osećaj da nam se ovo zaista događa. Bilo je to kao da smo na filmu, i sada gledamo sami sebe kako se krećemo po velikom ekranu.

Naravno, u sledećih nekoliko sati će sve biti jasno. Udahnućemo duboko plućima usled olakšanja, uzećemo telefone i počecemo da obaveštavamo ljude da nam se rodilo prvo dete. Kasnije ćemo se smeјati dok budemo pričali prijateljima o celoj toј smeјnoj zbrци koja je nastala oko nje tokom njenih prvih dana života. „Moram da vam kažem da nas je to oboje šokiralo.“ I onda ćemo odvojiti malo vremena da bismo iskreno žalili svu onu decu i roditelje koji nisu imali sreće kao mi.

Za stolom pored našeg se nalazi se devoјčica koja ima cerebralnu paralizu. Lepa je, ali mršava i čudna, oko vrata nosi protezu. Ima nagle, krute pokrete. Igra se sa svojim ocem: svaki čas se nagne prema njemu; svaki put kada se ona nagne on pruži ruke i poljubi je u čelo.

Kako bi to bilo brinuti o takvom detetu? Nijedno od njih dvoje nije izgledalo nešto posebno nesrećno. Očigledno je da su samo nastavljali neki svoj normalan dan, koji se sada odvijao u bolničkom kafeu.

Tobajas primećuje da gledam u njih. „Ja sam iz dubine srca bio za dete, ali sigurno nisam bio za ovakvo dete“, kaže on.

„Oh, ne“, slažem se ja s njim. „Ali Freja je tako slatka. Imam dobro osećanje u vezi sa svim ovim. Ne mogu da verujem da nešto nije u redu s njom. Sigurna sam da će magnetna rezonanca da pokaže da je sve to bilo samo greška.“

„Vaša kćerka pati od... pa, mnoge stvari u njenom mozgu nisu onakve kakve bi trebalo da budu, ali glavni problem se stručno zove *polymicrogyria*. Stručni konsultant koji nam je doneo rezultate magnetne rezonance došao je do nas u pratnji dve medicinske sestre. Loš znak, „Ovo *gyria* označava žlebove ili vijuge na mozgu. *Poly* znači mnogo. Mislio bi da je mnogo vijuga na mozgu zapravo dobra stvar, ali kod vašeg deteta su te vijuge veoma plitke.“

Žurio je da nam što pre sve ispriča kao da se nadao da će nam i ovo biti dovoljno da se što pre izgubimo odavde. „Dok bude beba, neće tražiti ništa posebno. Ne očekuje se da joj motorne funkcije i slično budu na visokom nivou. Ali, kako bude starija, tražiće sve više pažnje i angažovanja. Verovatno će onda u nekoj meri iskazati određenu mentalnu i fizičku invalidnost.“

Poslednji tragovi morfijuma u krvi i moja sreća usled rođenja deteta koja je proizvodila gomilu hormona počeli su da nestaju u nevidljivoj rupi koja je krenula da ih guta, a zamenio ih je nalet adrenalina.

„Mentalna i fizička invalidnost, šta bi to moglo da znači?“, pitam.

„U ovoj fazi je to nemoguće reći. Neka deca s veoma lošim rezultatima na magnetnoj rezonanci sasvim dobro guraju, dok druga, koja i nisu tako loša na papiru, zapravo imaju većih problema.“

„Šta to znači da ta deca sasvim dobro guraju?“

„To je čitav spektar različitih stvari.“

„U redu, slažem se, gde taj spektar počinje, a gde se završava?“

„To je veoma teško predvideti.“

„Šta izaziva ovu bolest?“, pita Tobajas.

„Urađićemo neke genetske testove – možda ćemo pronaći pogrešan gen. Ili spontanu mutaciju, a možda i recesivan gen koji oboje nosite. Međutim, to može da bude i infekcija u ranom periodu trudnoće, koja nije izlečena na vreme.“

„Ali išla sam na sve potrebne kontrole i snimanja“, kažem mu.

„Ovakve stvari teško je primetiti na ultrazvuku. Gledajte, sve ovo ne znači da ona neće imati dug, možda čak i veoma srećan život. Može da bude i veoma zadovoljna. Nemojte da gledate suviše unapred.“